

FOR OFFICIAL USE

--	--	--	--	--	--

C

Total

1220/31/01

TEISTEANAIS
NÀISEANTA
2013

DIARDAOIN, 2 CÈITEAN
10.50 AM – 11.30 AM

GÀIDHLIG
An Ìre Choitcheann
Sar Ìre
Leughadh

NATIONAL
QUALIFICATIONS
2013

THURSDAY, 2 MAY
10.50 AM – 11.30 AM

GÀIDHLIG
STANDARD GRADE
CREDIT
READING

Lìon na bogsaichean seo agus leugh na tha sgrìobhte gu h-ìosal.

Làn ainm sgoile no colaiste

Baile

Ciad ainm(ean)

Sloinneadh

Latha breith

Là Mìos Bliadhna Àireamh an oileanaich

Àireamh an t-suidheachain

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Leugh gach pàirt den earrainn gu faiceallach agus freagair na ceistean air an earrainn sin.

Feuch ri na ceistean gu lèir a fhreagairt.

Sgrìobh freagairt anns a' bheàrn.

Mus fàg thu seòmair na deuchainne feumaidh tu an leabhar seo a thoirt don fhreiceadan. Mur dèan thu seo tha thu ann an cunnart do chomharraidhean air fad a chall.

Tha Pàirt 1 agus ceistean air duilleagan 2, 3 agus 4.

Tha Pàirt 2 agus ceistean air duilleagan 5, 6 agus 7.

EARRANN

Pàirt 1

'S mise Màiri Nicleòid agus tha stòiridh agam dhuibh.

B' e àm an dara cogaidh a bh' ann agus bha mise na mo dheugaire a' fuireach còmhla ri mo theaghlach ann am baile beag croitearachd air taobh an iar thuath na Gàidhealtachd. Bha am baile againne ri taobh loch-mara agus bha baile beag no dhà eile mun cuairt oirnn. Coltach ri àiteachan eile de a leithid bha na daoine uile eòlach air a chèile. Ach bha an sgìre agam beagan eadar-dhealaichte bho iomadh sgìre. Bha an loch-mara air beulaibh an taighe againn air a chleachdadh le longan-mara cogaidh agus longan-bathair. 'S tric a bhitheadh iad a' tighinn a-steach airson connadh agus armachd fhaighinn à ionad sònraichte aig ceann an locha. Ach, ged a bha an loch freagarrach dhaibh ann an iomadh dòigh, bha suidheachadh an àite cuideachd ag obair nan aghaidh. Bha an t-uisge anns an loch gu math domhainn agus bha seo a' ciallachadh gum b' urrainn longan-fo-mhuir aig an nàmhaid seòladh a-steach gun fhiosta. Gus stad a chur orra chaidh lion a chur tarsainn beul an locha, rud a dh'obraich glè mhath.

Fhuair gu leòr dhaoine bho air feadh na sgìre cosnadh a' cuideachadh an nèibhidh agus an airm. Bha mise nam rùnaire ann an oifis 's mi dìreach air an sgoil fhàgail. Coltach ris a h-uile àite eile aig an àm dh'fheumadh a h-uile duine solais a chumail mùchte, fiù 's air na càraichean, gus nach bitheadh fios aig na plèanaichean Gearmailteach far an robh sinn. Ach a bharrachd air na bha a' dol air adhart nar measg cha robh cus dragh oirnn mun chogadh. Ged a b' e àm cogaidh a bh' ann, bha cèlidhean ann an talla beag a' bhaile agus bhitheadh saighdearan agus seòladairean a' dol ann. B' ann an sin a thachair mi ri seòladair òg Ameireaganach leis an ainm Ronald Everett. Fhuair sinn air adhart gu math le chèile, ach bha aige-san ri seòladh a dh'Ameireaga an ath latha. Dh'fhàg sin tùrsach mi an toiseach ach bha mi toilichte nuair a thuir e gum biodh e a' tilleadh an ceann mìos.

Bhitheadh na bàtaichean a' seòladh ann an sreathan de shia no seachd oir bha sin na bu shàbhailte dhaibh nuair a bha iad a-muigh sa chuan. Leis a h-uile rud mun àite a bhith cho diomhair cha robh e ceadichte do Ronald innse dè am bàta air am bitheadh e a' seòladh. Dh'fhàg na bàtaichean mu sheachd uairean an ath oidhche ach cha b' e deagh oidhche a bh' ann dhaibh. Bha gaoth mhòr ann le clachan-meallain agus bha a' mhuir, fiù san loch, gu math garbh.

Cha robh fios againn gun robh rudegin ceàrr gu mu dheich uairean an oidhche ud nuair a thàinig fios gun robh aon de na bàtaichean air a dhol air na creagan air eilean beag faisg air beul an locha.

Comharraidhean

CEISTEAN

1. Càit an robh Màiri a' fuireach?

2

2. Ciamar a bha an t-àite coltach ri àitean eile de a leithid?

1

3. (a) Dè bhitheadh a' tighinn a-steach don loch?

2

(b) Carson a bha seo?

2

4. (a) Dè an cunnart a bh' ann?

2

(b) Dè chaidh a dhèanamh gus an cunnart sin a lùghdachadh?

2

5. Dè an cosnadh a bhiodh daoine anns an sgìre a' dèanamh?

1

[Tha ceistean 6, 7, 8, 9, 10, 11 agus 12 air duilleag a ceithir

Comharraidhean

6. Dè an riaghailt a bh' ann gus plèanaichean Gearmailteach a chumail air falbh?

2

7. Càit an do thachair Màiri ri Ronald?

1

8. (a) Carson a bha Màiri a' faireachdainn brònach?

2

(b) Dè rinn na bu toilichte i?

1

9. Carson a bhiodh na bàtaichean a' seòladh ann an sreathan?

2

10. Carson nach robh fios aig Màiri dè am bàta air am bitheadh Ronald?

1

11. Seall nach e deagh oidhche a bh' ann.

2

12. Càit an deach aon de na bàtaichean air tìr?

2

(25)

[Tha Pàirt 2 air duilleagan 5, 6 agus 7

Pàirt 2

Bha an t-eilean mu mhìle thar a' mhonaidh bhon taigh a b' fhaisge agus tha cuimhne agam air na fir uile coiseachd tron dorchadas gus na daoine a chuideachadh. Dh'fhuirich mnathan a' bhaile gus cobhair a thoirt don fheadhainn a bha air an sàbhaladh. Cha robh an t-eilean ach dà cheud meatair bhon chladach agus thàinig na bha beò a-steach air uachdar nan tonn no ann am bàtaichean-teasairginn. B' e oidhche dhoirbh a bh' ann. Leis an t-sìde cho dona, cha b' urrainn dhaibh èigh duine a chluinntinn os cionn fuaim na gaoithe agus gun solas bhon ghealaich 's e strì a bh' ann daoine fhaighinn air ais thar a' mhonaidh. Bha an suidheachadh a cheart cho dona dhuinne a bha aig an taigh oir cha robh fios againn dè bha a' tachairt. Bha fios againn cho èiginneach 's a bha an suidheachadh ach cha b' urrainn dhuinn càil a dhèanamh mu dheidhinn. Mar a thionndaidh gnothaichean a-mach cha robh sinn trang idir an oidhche ud oir ghabh an t-arm smachd air gnothaichean. Dhùisg sinn an ath mhadainn gu latha ciùin socair agus bha e doirbh dhuinn creidsinn gun robh a leithid de thubaist air tachairt.

Leis a' chogadh cha robh naidheachd sam bith anns na pàipearan-naidheachd. Bha a h-uile càil air a chumail dìomhair. Cha robh an riaghaltas airson brosnachadh a thoirt don nàmhaid agus bha iad cuideachd airson an t-ionad-connaidh a chumail am falach. Bha mise air m' fhàgail ann an neul gun fios agam an robh Ronald beò no marbh. Cha robh fònaichean cumanta anns na làithean ud agus cha robh fios aige air an t-seòladh agam airson fiu 's litir a chur thugam. Bu ghann a rachadh latha seachad nach bithinn a' smaoinichadh air. Ach, mar a chaidh na mìosan seachad agus gun fios a' tighinn cho-dhùin mi gur dòcha gun robh e dha-rìreabh air a' bhàta an oidhche uabhasach ud.

Bha sin gu mìos air ais.

Thàinig ogha mo pheathar, Criosaidh, don taigh agam aon fheasgar an dèidh na sgoile 's i air tòiseachadh air pròiseact ann an Gàidhlig san àrd-sgoil mu bhuidh a' chogaidh san sgìre. Rinn i rannsachadh san taigh-tasgaidh ionadail agus rinn i agallamhan leis a h-uile duine a b' urrainn dhi – mi fhèin nam measg. Chuir i brath a-mach air an eadar-lìon a' sireadh fios mu Ronald Everett.

Cha mhòr nach do thuit mi nuair a thuirt i gun d' fhuair i freagairt ag innse gun robh e fhathast beò agus càit an robh e a' fuireach. 'S e a' bhuil a th' ann gu bheil mi ga choinneachadh an ath sheachdain nuair a tha e a' tighinn a dh'Alba air làithean-saora a dh'aon-ghnothach dham fhaicinn. Tha gu leòr agam ri fhaighinn a-mach: cò ris a tha e coltach a-nis, a bheil e air pòsadh agus dè thachair dha an oidhche mu dheireadh a chunnaic mi e.

Bidh sgeulachd eile agam an uair sin dhuibh . . .

Comharraidhean

CEISTEAN

1. Dè rinn na fir agus na boireannaich?

2

2. Ciamar a fhuair daoine bhon a' bhàta gu tìr?

2

3. Dè na rudan a rinn an oidhche cho doirbh do na luchd-sàbhalaidh?

4

4. Dè rinn an oidhche doirbh do na boireannaich?

2

5. Carson nach robh naidheachd anns na pàipearan-naidheachd mun tubaist?

2

6. Carson nach b' urrainn Ronald fios a chur gu Màiri?

2

[Tha ceistean 7, 8, 9, 10 agus 11 air duilleag a seachd

Comharraidhean

7. Dè an co-dhùnadh chun an tàinig Màiri?		
_____	1	
8. (a) Dè bha Crìosaidh a' dèanamh anns an sgoil?		

_____	2	
(b) Ciamar a fhuair i fiosrachadh?		

_____	2	
9. Dè chuir i air an eadar-lìon?		
_____	1	
10. Dè am fiosrachadh a fhuair Crìosaidh?		

_____	2	
11. Dè na ceistean a th' aice ron choinneachadh?		

_____	3	
	(25)	
	[50]	

[CRÌOCH A' PHÀIPEIR]

[DUILLEAG FHALAMH]